

Дело C-498/22

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

21 юли 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Tribunal Supremo (Испания)

Дата на акта за преюдициално запитване:

19 юли 2022 г.

Жалбоподатели:

Novo Banco, S. A. — Sucursal en España

Banco de Portugal

Fundo de Resolução

Ответник:

C. F. O.

Предмет на главното производство

Договор за ипотечен кредит, сключен от испански потребител с испански клон на португалска кредитна институция — Клаузи за „долен праг“, обявени за неравноправни — Встъпване в договор ex ministerio lege — Осъждане на испанския клон на встъпилата институция да възстанови на потребителя сумите, платени въз основа на съдържаща се в договора клауза за „долен праг“ — Въззивно и касационно обжалване

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Последователни решения относно мерки за оздравяване, приети от държавата членка по произход, на кредитна институция — Директива 2001/24/ЕО — Създаване на „мостова банка“ — Мерки за отделяне на активите от пасивите в правоотношенията, които институцията е имала с частноправни субекти в приемащата държава членка — Мерки, които не са

публикувани съгласно изискванията на Директива 2001/24 — Последващи действия на встъпилата в тези правоотношения институция — Оправдани правни очаквания на частноправните субекти относно обхвата на мерките — Признание на действието на решенията от приемащата държава членка — Тълкуване на Директива 2001/24 — Съвместимост с основното право на ефективни правни средства за защита, с общия принцип на правна сигурност, с общия принцип на забрана на дискриминация, основана на гражданството, с основното право на собственост и с правната уредба в областта на защитата на потребителите

Преюдициални въпроси:

1. Съвместимо ли е с основното право на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), с общия принцип на правна сигурност и със закрепения в член 21, параграф 2 от Хартата принцип на равенство и забрана на всяка форма на дискриминация, основана на гражданството, тълкуване на член 3, параграф 2 от Директива 2001/24, съгласно което в приемаща държава членка се признават последиците на решение на компетентния административен орган на държавата членка по произход, което не е публикувано съгласно изискванията на член 6, параграфи 1—4 от Директива 2001/24?
2. Съвместимо ли е с основното право на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата и с общия принцип на правна сигурност тълкуване на член 3, параграф 2 от Директива 2001/24, съгласно което в приемаща държава членка се признават последиците на решение на компетентния административен орган на държавата членка по произход, с което се изключват някои задължения и отговорности при прехвърлянето към „мостова банка“ на обичайната дейност и на имущество на банката, спрямо която се прилагат мерките за оздравяване, когато самото последващо поведение на „мостовата банка“, контролирана от прилагащ правото на Съюза публичен орган, е породило у клиентите в приемащата държава членка оправдани правни очаквания, че тя е поела пасивите, съответстващи на отговорностите и задълженията, които оздравяваната банка е имала по отношение на тези клиенти?
3. Съвместимо ли е с основното право на собственост по член 17 от Хартата, с принципа на високо равнище на защита на потребителите по член 38 от Хартата, с член 6, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО от 5 април 1993 година и с общия принцип на правна сигурност тълкуване на член 3, параграф 2 от Директива 2001/24, съгласно което в приемаща държава членка се признават последиците на решение на компетентния административен орган на държавата членка по произход, с което на „мостова банка“ се прехвърлят вземанията по договор за ипотечен кредит, а за проблемната банка остава задължението да възстанови на потребителя

кредитополучател сумите, получени от банката въз основа на съдържаща се в договора неравноправна клауза?

Съдебна практика и разпоредби на правото на Съюза, на които се прави позоваване

Съдебна практика

Решение от 30 май 2013 г., Asbeek Brusse и de Man Garabito, C-488/11, EU:C:2013:341

Решение от 21 декември 2016 г., Gutiérrez Naranjo и др., съединени дела C-154/15, C-307/15 и C-308/15, EU:C:2016:980.

Решение от 8 май 2019 г., PI, C-230/18, EU:C:2019:383

Заключение от 19 ноември 2020 г., Banco de Portugal и др., C-504/19, EU:C:2020:943.

Решение от 29 април 2021 г., Banco de Portugal и др., C-504/19, EU:C:2021:335

Решение от 5 май 2022 г., BPC Lux 2 и др., C-83/20, EU:C:2022:346

Решение от 5 май 2022 г., Banco Santander, C-410/20, EU:C:2022:351

Разпоредби

Договор за функционирането на Европейския съюз: член 122

Харта на основните права на Европейския съюз: членове 17, 21, 38, 47, 51 и 52

Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори: член 6

Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 година относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции: съображения 11 и 12; членове 1, 2, 3, 4, 6 и 13

Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 година за създаване на европейски механизъм за финансово стабилизиране

Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на рамка за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и

на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета

Практика на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), на която се прави позоваване

Решение от 20 ноември 1995 г. по дело Pressos Compania Naviera, S.A. и др. с/у Белгия, CE:ECHR:1995:1120JUD001784991

Решение от 19 март 1997 г. по дело Hornsby с/у Гърция, CE:ECHR:1997:0319JUD001835791

Решение от 26 февруари 2002 г. по дело Del Sol с/у Франция, CE:ECHR:2002:0226JUD004680099

Решение от 30 ноември 2004 г. по дело Öneriyildiz с/у Турция, CE:ECHR:2004:1130JUD004893999

Решение от 11 януари 2007 г. по дело Anheuser-Busch Inc. с/у Португалия, CE:ECHR:2007:0111JUD007304901

Разпоредби на националното право, на които се прави позоваване

Националното право на приемащата държава (Испания)

Ley 6/2005, de 22 de abril, sobre saneamiento y liquidación de las entidades de crédito (Закон 6/2005 от 22 април 2005 г. относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции: член 19. Тази правна уредба транспонира в испанското право Директива 2001/24.

Real Decreto-ley 1/2017, de 20 de enero, de medidas urgentes de protección de consumidores en materia de cláusulas suelo (Кралски декрет-закон 1/2017 от 20 януари 2017 г. за спешни мерки за защита на потребителите във връзка с клаузите за „долен праг“): членове 1, 2 и 3

Националното право на държавата по произход (Португалия)

Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (Общ режим на кредитните институции и финансовите дружества). Тази правна уредба транспонира в португалското право Директива 2001/24.

Решения на Banco de Portugal (централната банка на Португалия) относно „мерки за реструктуриране“ на португалската институция Banco Espírito Santo, S. A.: по-специално решения от 3 август 2014 г., от 11 август 2014 г., от 13 май 2015 г. и от 29 декември 2015 г.

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 Португалската институция Banco Espírito Santo, S.A. (наричана по-нататък „BES“) има значително търговско присъствие в Испания чрез своя клон (наричан по-нататък „BES Испания“).
- 2 През 2006 г. С. Ф. О., потребител, сключва в един от офисите на този клон договор за ипотечен кредит, съдържащ клауза за „долен праг“.
- 3 През 2013 г. Tribunal Supremo (Върховен съд, Испания) (запитващата юрисдикция) обявява за неравноправни поради липса на прозрачност някои клаузи за „долен праг“ в договори на други банки. С. Ф. О. иска от BES Испания да спре да прилага клаузата за „долен праг“ в неговия договор за кредит; BES Испания прави това от следващия месец.
- 4 Междувременно поради кризата, засегнала BES, считано от август 2014 г. Banco de Portugal приема редица решения относно оздравяването на институцията посредством „мерки за реструктуриране“.
- 5 С първото от тези решения се предвижда създаването на „мостова банка“ с наименованието Novo Banco S.A. (наричана по-нататък „NB“), на която частично се прехвърля стопанската дейност на BES.
- 6 Сред прехвърлените с това решение права и задължения е договорът за ипотечен кредит на С. Ф. О. Ето защо Novo Banco, S. A., Sucursal en España (наричана по-нататък „NB Испания“), става негов ипотекарен кредитор и започва да събира погасителните вноски.
- 7 С второто от тези решения обаче се пояснява, че на NB не се прехвърлят някои съществуващи или евентуални задължения, които остават в правната сфера на BES.
- 8 Съгласно Закон 6/2005 Banco de España (централната банка на Испания) публикува през същата година (2014 г.) в Boletín Oficial del Estado (Официален вестник на Испания, наричан по-нататък „BOE“) много кратко обявление, в което се упоменава полученото от Banco de Portugal съобщение относно мерките за оздравяване, като се уточнява, че е извършено „частично“ прехвърляне на стопанската дейност към NB, която ще продължи „без прекъсване обичайната дейност“ на BES и че вследствие на това BES Испания става клон на NB.
- 9 В края на 2015 г. Banco de Portugal изяснява положението относно оздравяването посредством нови решения, с които се уточнява, че прехвърлянето на стопанската дейност на BES към NB не обхваща „обезщетения и вземания, свързани с твърдяната недействителност на някои клаузи в договорите за кредит“.
- 10 Както решенията от 2014 г., така и решенията от 2015 г. не са публикувани в Испания, каквото е изискването по член 6 от Директива 2001/24, а именно да се публикува извлечение от решенията в *Официален вестник на Европейския*

съюз и в два централни всекидневника във всяка приемаща държава членка, на официалния език или официалните езици на съответната държава членка, като ясно се посочат целта и правното основание на решенията, сроковете за обжалване, датата на изтичането на тези срокове и данните за контакт на органите, които са компетентни да разглеждат жалби.

- 11 През 2016 г. в Португалия е започнато производство по ликвидация на BES. Няма данни в Испания да са извършени публикуванията по член 13 от Директива 2001/24.
- 12 В началото на 2017 г. С. Ф. О. отправя по извънсъдебен ред искане до NB Испания да му възстанови сумите, които е платил на BES Испания въз основа на съдържащата се в договора му клауза за „долен праг“.
- 13 NB Испания отказва възстановяването. Тъй като Кралски декрет-закон 1/2017 задължава институцията да изложи причините за отказа си, тя посочва, че „банката е действала напълно прозрачно, като е предоставила своевременно информация [...] преди подписването“ на договора.
- 14 Още през 2017 г. С. Ф. О. предявява иск срещу NB Испания за обявяване за недействителна (поради неравноправност) на клаузата за „долен праг“ в сключения от него договор с BES Испания и за осъждане на NB Испания да му възстанови платените въз основа на тази клауза суми.
- 15 NB Испания повдига възражение за липса на пасивна легитимация: тя изтъква, че вземането на потребителя, което би могло да произтече от недействителността на клаузата, не е било прехвърлено от BES към NB с решенията на Banco de Portugal.
- 16 Първоинстанционният съд, както и въззивният съд, Audiencia Provincial (Съд на провинцията, Испания), отхвърлят възражението и уважават исканията на потребителя.
- 17 Audiencia Provincial излага четири съображения, често срещани в постановените от испански юрисдикции актове по множеството дела относно BES Испания и NB Испания. Първо, по силата на встъпването в договора на BES Испания NB Испания е легитимирана както да го изпълнява, така и да бъде ответник във връзка с него. Второ, в отговора си на отправеното по извънсъдебен ред искане NB Испания не е изтъкнала липса на пасивна легитимация въз основа на решенията на Banco de Portugal и не е приканила потребителя да насочи срещу BES искането за възстановяване на платените преди встъпването суми. Трето, няма данни решенията от 2015 г. да са вписани в търговския регистър или да са публикувани. Четвърто, приложима е практиката на Tribunal Supremo (Върховен съд), която не допуска възможността при прехвърляне на банкова дейност да се прехвърлят вземанията, но не и задълженията и обезщетенията, произтичащи от обявяването на договори за недействителни.

- 18 Съгласно Закон 6/2005 през 2019 г. Banco de España публикува в BOE още едно обявление, в което се споменава ново съобщение на Banco de Portugal относно мерките за оздравяване, съдържащи се в решенията от 2014 г. и 2015 г.
- 19 Това обявление също не отговаря на изискванията на Директива 2001/24: то действително съдържа обширно описание на мерките, но не дава информация относно сроковете за обжалване (дати) и относно данните за контакт на органите, които са компетентни да разглеждат жалби.
- 20 NB Испания подава касационна жалба срещу решението на Audiencia Provincial пред Tribunal Supremo (Върховен съд) (който е запитващата юрисдикция). Този съд приема конституирането на Banco de Portugal и на публичния орган Fundo de Resolução (Фонд за реструктуриране, Португалия) като заинтересовани страни, подкрепящи позицията на NB Испания. От своя страна Fundo de Resolução (към Banco de Portugal) притежава 25 % от капитала на NB.

Основни доводи на страните в главното производство

- 21 Както във връзка с други висящи пред испански юрисдикции дела относно BES Испания NB Испания изтъква, че няма пасивна легитимация, тъй като счита (макар да продължава банковата дейност на предходната институция в същите помещения и със същите служители), че отговорността, която е предмет на иска, не ѝ е прехвърлена чрез „мерките за реструктуриране“ на Banco de Portugal и че Директива 2001/24 задължава испанските юрисдикции да признаят действието на тези мерки.
- 22 С. Ф. О. изразява съгласие с отправянето на преюдициално запитване от запитващата юрисдикция. NB Испания иска „недопускане“ на такова запитване. Banco de Portugal и Fundo de Resolução излагат твърдения с цел да съдействат за правилното формулиране на запитването.

Кратко представяне на мотивите за преюдициално запитване

- 23 Най-общо запитващата юрисдикция посочва, че предмет на преюдициалното запитване е съответствието на тълкуването на Директива 2001/24 с някои основни права и общи принципи на правото на Съюза. Тя подчертава, че този предмет попада в обхвата на правото на Съюза, като за целта се позовава на решението по дело C-83/20.
- 24 Запитващата юрисдикция посочва, че са налице и предпоставките за отправяне на преюдициалното запитване: въпросите са от значение за решаването на спора, няма акт на Съда, тълкуващ правото на Съюза в това отношение, отговорът не следва очевидно от тълкуването на правото на Съюза и решението, което ще постанови, няма да подлежи на обжалване.

- 25 По-нататък, тя пояснява, че е избрала настоящото дело за целите на отправянето на преюдициално запитване, тъй като то е показателно за своя тип, и че разглеждането на останалите жалби от този тип е спряно до произнасянето от Съда.
- 26 По-конкретно запитващата юрисдикция излага три съображения — по едно за всеки поставен преюдициален въпрос:
- 27 Първо, тя разглежда значението на непубликуването в Испания на „мерките за реструктуриране“ (на които се основава изключването на някои пасиви от прехвърлянето между BES и NB) и посочва следното:
- 28 Приетите от Banco de Portugal мерки относно институцията BES и създаването на NB представляват мерки за оздравяване по смисъла на Директива 2001/24 (съгласно решението по дело C-504/19). След като е лишена от активите си, BES се превръща в проблемна банка.
- 29 Когато може да се предвиди, че оздравяването ще засегне права на трети лица извън държавата членка по произход на институцията (тъй като институцията има клонове в една или повече приемащи държави членки) и оздравяването подлежи на обжалване в държавата членка по произход, Директива 2001/24 задължава държавата членка по произход да публикува мерките в *Официален вестник на Европейския съюз* и в два централни всекидневника във всяка приемаща държава членка, на съответния език или езици. С публикуването се предоставя необходимата информация относно мерките и наличните правни средства за защита.
- 30 В случая в Испания не е извършено такова публикуване относно BES.
- 31 Извършеното от Banco de España публикуване през 2014 г. не отговаря на изискванията на Директива 2001/24. То е прекалено лаконично и дори въвежда в заблуждение относно пълната приемственост между BES и NB. От своя страна извършеното от Banco de España публикуване през 2019 г. съдържа достатъчно информация относно мерките за оздравяване, но не и относно наличните правни средства за защита (информация, която впрочем към този момент вече би била закъсняла), като публикуването е направено след образуването на главното производство.
- 32 Видно от заключението по дело C-504/19, в съдебното заседание по въпросното дело е посочено, че испанската преса подробно е информирала за оздравяването на BES и че това е дало възможност на някои испански инвеститори да обжалват мерките в Португалия.
- 33 Предоставената от самата Banco de Portugal документация по настоящото дело обаче потвърждава, че публикуваната от испанската преса информация за оздравяването (както и за изключените от прехвърлянето между BES и NB пасиви) е много обща. Освен това информацията съдържа твърдения на

замесени лица, според които клиентите няма да бъдат засегнати и които навеждат на мисълта, че между BES и NB ще има пълна приемственост.

- 34 Предоставянето на недостатъчна информация се потвърждава именно от факта, че в Португалия са подадени само шест жалби от испански граждани, въпреки големия брой лица в Испания, засегнати от оздравяването на BES.
- 35 Вярно е, че съгласно Директива 2001/24 мерките за оздравяване имат действие по отношение на кредиторите, независимо от публикуването. Тази уредба обаче вероятно има за цел да осигури действието на мерките в ситуации на неотложност, при които времето е определящо. Съмнително е тази уредба да допуска — за толкова дълъг период от време като в настоящия случай — непубликуване на последиците, които имат мерките за правата на клиентите, и на конкретните правни средства за защита.
- 36 Започването на производството по ликвидация на BES също не е публикувано в Испания съгласно изискванията на Директива 2001/24. Това възпрепятства испанските кредитори да предявят вземанията си в рамките на посоченото производство.
- 37 Banco de Portugal твърди, че е публикувала мерките (или поне част от решенията си) съгласно изискванията на вече действащата към съответния момент Директива 2014/59 и че ги е публикувала в интернет на португалски и на английски език.
- 38 Заключение по дело C-504/19 обаче поражда съмнения относно приложимостта на Директива 2014/59 към настоящото дело. Във всички случаи Директива 2014/59 не изменя задълженията за публикуване, наложени от Директива 2001/24 в случаи като настоящия.
- 39 Освен това самата Директива 2001/24 обосновава задълженията за публикуване с довода, че е необходимо да не се допуска дискриминация, основана на гражданството (включително непряка), между кредиторите в държавата членка по произход и кредиторите в приемащата държава членка.
- 40 От друга страна, публикуването се основава и на принципа на правна сигурност: заинтересованите лица трябва да са запознати точно с правата и задълженията си, за да могат да реагират своевременно на мерките. Съдът е постановил, че когато мерките могат да породят финансови последици, принципът на правна сигурност се налага с особена строгост (решение по дело C-504/19).
- 41 Публикуването предоставя и ефективни правни средства за защита, тъй като прави възможно да се подаде жалба срещу органа, който приема „мерките за реструктуриране“. Това личи от практиката на ЕСПЧ, съгласно която възможността за обжалване не трябва да бъде чисто „теоретична или привидна“.

- 42 Поради липсата на необходимото публикуване испанските клиенти предявяват исканията си срещу NB Испания по съдебен ред, без в действителност да са запознати с мерките на Banco de Portugal и поради това са изненадани от възразението за липса на пасивна легитимация, основана на непрехвърлянето на някои пасиви от BES към NB.
- 43 За сметка на това съгласно практиката на Съда правото на ефективни правни средства за защита изисква заинтересованото лице да разполага с цялата необходима информация, преди да реши дали да действа по съдебен ред.
- 44 По изложените съображения е съмнително дали член 3, параграф 2 от Директива 2001/24 може да се тълкува в смисъл, че решенията на органа на държавата членка по произход трябва да се признаят в приемащата държава членка, включително когато не е направено необходимото публикуване.
- 45 Второ, запитващата юрисдикция разглежда **оправданите правни очаквания на клиентите вследствие на поведението на NB Испания** и посочва следното:
- 46 В настоящия случай оправданите правни очаквания са породени от поведението на банката, изразяващо се по-конкретно в дадения от нея отговор на отправеното по извънсъдебен ред искане на клиента относно клаузата за „долен праг“.
- 47 NB Испания отхвърля отправеното от клиента (кредитополучател) искане за възстановяване на суми. Тъй като приложимата испанска правна уредба изисква NB Испания да съобщи причините за това, тя посочва, че е проучила документацията по кредита и че клаузата за „долен праг“ не е неравноправна, тъй като „банката е действала напълно прозрачно“.
- 48 С други думи, NB Испания защитава действията на банката към момента на сключване на договора, когато всъщност договорът е бил сключен от BES Испания. В нито един момент NB Испания не посочва, че няма задължение да възстанови сумите, тъй като те представляват пасив, който не ѝ е прехвърлен с решенията на Banco de Portugal.
- 49 Затова потребителят приема, че разминаването между неговото становище и това на банката се свежда само до евентуалната липса на прозрачност към момента на сключване на договора.
- 50 Освен това, видно от други аналогични съдебни производства, от август 2014 г. NB Испания изпраща по своя инициатива писма до клиентите си, в които твърди, че BES е станала част от NB и че няма никаква промяна в договорните отношения, като им изпраща и банкови извлечения, в които са посочени договорените с BES Испания продукти, без други уточнения.
- 51 Що се отнася до други фактори, NB Испания продължава дейността със същите служители и в същите помещения, използвани от BES Испания.

- 52 Вследствие на описаното по-горе поведение и на посочените други фактори впечатлението за приемственост поражда у клиентите оправдани правни очаквания, че правоотношенията с BES (включително пасивите) са изцяло прехвърлени към NB такива, каквито са били, и без загуба на права за клиентите.
- 53 Ето защо потребителят по настоящото дело предявява иск пред съответния съд срещу NB Испания, вярвайки, че понастоящем тази институция се намира в същото договорно положение, заемано първоначално от BES Испания. Действайки добросъвестно, потребителят е изненадан от отговора на ответника, че няма пасивна легитимация, тъй като не са му прехвърлени произтичащите от правоотношението задължения (в случая задължението за възстановяване на сумите, недължимо получени въз основа на клаузата за „долен праг“), и че искът трябва да бъде насочен срещу BES.
- 54 Може да бъде изтъкнат още един факт: когато NB изпраща съобщения до потребителя по настоящото дело, тя е контролирана от Fundo de Resolução. Едва през март 2017 г. Fundo de Resolução продава 75 % от капитала на NB. Следователно поведението, породило оправдани правни очаквания, е на субект, който действа, прилагайки правото на Съюза.
- 55 При все това в хода на производството Banco de Portugal изтъква, че поведението на NB Испания не изменя задължението на испанските юрисдикции да признаят действието на всички решения на Banco de Portugal.
- 56 По изложените съображения е съмнително дали член 3, параграф 2 от Директива 2001/24 може да се тълкува в смисъл, че в приемащата държава членка трябва да се признаят решенията на органа на държавата членка по произход, водещи до частично прехвърляне на обичайната дейност и имуществото на оздравяваната банка (без да се прехвърлят някои пасиви), когато самото последващо поведение на „мостовата банка“, контролирана от друг публичен орган на държавата членка по произход, е породило у клиентите в приемащата държава членка оправдани правни очаквания, че е извършено пълно прехвърляне.
- 57 Съмненията се дължат отново на евентуалната несъвместимост на това тълкуване с основното право на ефективни правни средства за защита и с общия принцип на правна сигурност.
- 58 Трето, запитващата юрисдикция разглежда **фрагментирането на договорното правоотношение във вреда на потребителя** и посочва следното:
- 59 Друг довод, привеждан от испанските юрисдикции, за да отхвърлят липсата на пасивна легитимация на NB Испания, е, че не е допустимо да се фрагментира заварено правоотношение, при което клиентите са продължили да изпълняват задълженията си след прехвърлянето.

- 60 Според Banco de Portugal на NB се прехвърлят вземанията по правоотношенията с клиентите, в които встъпва, докато за BES остават задълженията (задължения, свързани с посочените правоотношения, като например произтичащите от прилагането на неравноправни клаузи, от обявяването на финансови договори за недействителни поради грешка вследствие на липсата на информация относно рисковете, или пък от неплащането във връзка с дългови инструменти, емитирани от групата BES). Ето защо NB Испания отказва да възстанови дължимите суми на клиентите, когато договорите са признати изцяло или частично за недействителни.
- 61 Всъщност BES е проблемна институция, а клиентите дори не са уведомени за производството по нейната ликвидация (за да предявят вземанията си в рамките на това производство). Следователно на практика не съществува възможност за клиентите да получат дължимите им суми.
- 62 Трябва да се припомни, че член 6, параграф 1 от Директива 93/13 закрепва принципа, че неравноправните клаузи (например клаузата за „долен праг“ в настоящия случай) не са обвързващи за потребителя. Според Съда този принцип е равностоен на националните норми от обществен ред.
- 63 Ако обаче се признае пълното действие на решенията на Banco de Portugal относно оздравяването, потребителят ще бъде обвързан от такава клауза, тъй като няма да може да получи дължимата му сума.
- 64 В този смисъл Banco de Portugal твърди, че Директива 93/13 не защитава потребителите в случай на неплатежоспособност на търговеца.
- 65 Съмнително е обаче член 6, параграф 1 от Директива 93/13 да не обхваща всички случаи на потребителски договори, които не са договорени.
- 66 Banco de Portugal изтъква също, че правата на потребителите нямат предимство пред стабилността на финансовата система.
- 67 В обратния смисъл обаче може да се посочи решението на Съда по дело C-154/15.
- 68 От друга страна е спорно дали имуществените права на клиентите в такива ситуации попадат в обхвата на основното право на собственост. Тази възможност обаче не може да се изключи с оглед на даденото от ЕСПЧ широко тълкуване на правото на собственост и с оглед на предвиденото в член 52, параграф 3 от Хартата.
- 69 Ако тези имуществени права действително попадат в обхвата на правото на собственост, признаването на действието на решенията на Banco de Portugal би могло да представлява непропорционална намеса в правото на собственост на клиента по настоящото дело.

- 70 Накрая, теоретично би могло да се твърди, че съгласно заключението по дело C-504/19 чрез мостовите институции (като NB Испания в настоящия случай) се цели да бъдат продължени само стабилните стопански дейности на изпаднала в затруднение банка. Това би обосновало частичното прехвърляне на стопанската дейност между BES и NB.
- 71 При все това в настоящия случай всъщност става въпрос за стабилна стопанска дейност, която обаче се прехвърля частично с цел Novo Banco да бъде освободена от задълженията на банката към клиентите.
- 72 В този смисъл може да се посочи практиката на Съда, съгласно която при реструктуриране загубите се поемат приоритетно първо от акционерите, а след това от кредиторите (решението по дело C-410/20). В случая обаче се цели загубите да бъдат поети не от кредитор, а от длъжник на банката (кредитополучателят).